

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-BLD

Onderwerp

Revolverend fonds energie

1- Notagegegevens		2- Bestuursorgaan	
Notanummer	2020-001017	☒ B & W	16-06-2020
Datum	03-06-2020	☐ Raad	--
Programma:		☐ Burgemeester	--
04 Milieu		College van B & W	
Portefeuillehouder Weth. Verhaar		- Burgemeester	- Weth. Grijsen
		- Weth. De Geest	- Weth. Verhaar
		- Weth. Walder	- Weth. Rorink

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	16-06-2020
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.	
Programmamanager Energietransitie	12-06-2020	☐ adj.secr.	--
Portefeuillehouder	11-06-2020	☒ gem.secr.	12-06-2020
		BIS Openbaar	
		Status	Definitief 2020-06-19

Bijlagen

Notitie Revolverend Fonds

B & W d.d.: 16-06-2020

Besloten wordt:

- 1 De notitie Revolverend Fonds Energietransitie ter kennis te brengen van de Raad als beantwoording van de terzake gedane toezegging in de raadstafel van 15 januari 2020;
- 2 de raadsmededeling vast te stellen;
- 3 de stukken aan te bieden aan de raad;
- 4 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Nee
Begrotingswijziging	Nee

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
- De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
- De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb	Nee
Bekendmaking conform Awb	Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

In het Energieplan 2030 zoals dit in oktober 2019 door het College is vastgesteld, is financiering van maatregelen in de gebouwde omgeving een belangrijk onderwerp. Hierover is nog veel onduidelijk vooral door het (landelijk) ontbreken van laagdrempelige en toegankelijke financieringsmogelijkheden.

In de raadstafel van 15 januari dit jaar is bij de bespreking van het Energieplan 2030 gesproken over dit onderwerp en de mogelijkheden van een Revolverend Fonds. Wethouder Verhaar heeft toegezegd de Raad te informeren over de impact hiervan.

In bijgaande notitie is een beschouwing gegeven van de mogelijkheden en toepasbaarheid van een Revolverend Fonds Energietransitie met de voor- en nadelen cq de consequenties op begroting, risico's en governance. Daarbij hebben we als informatie aan de Raad tevens ook aandacht gegeven aan andere mogelijke doelgroepen dan alleen particuliere huishoudens. Daarnaast is expliciet ingegaan op de vraagstelling uit de raadstafel van 15 januari jl. Hierbij is specifiek aandacht gevraagd voor mensen die normaal gesproken niet of lastig gebruik kunnen maken van door financiers (en Rijk) aangeboden regelingen.

Financiering van de gebouwde omgeving en zorgdragen voor betaalbare oplossingen voor particuliere bewoners is een kernpunt van het Collegeprogramma. Wij zullen daarom hierin tot een werkende oplossing moeten komen. Bij een Revolverend Fonds kiezen we voor een lokale oplossing. Dat maakt sturing en maatwerk voor inwoners van Deventer maximaal. Maar het heeft ook een grote impact op de begroting vanwege de risico's die hieraan verbonden zijn.

Beoogd resultaat

Komen tot een adequate beantwoording van de gedane toezegging mbt een Revolverend Fonds Energietransitie.

Kader

Energieplan 2030

Begrotingsprogramma 4: Milieu en duurzaamheid (onderdeel Energietransitie)

Argumenten voor en tegen

Argumenten voor zijn:

- financiële instrumenten stimuleren de energietransitie
- lokale instrumenten zorgen voor meer betrokkenheid van bewoners

Argument tegen is dat er voldoende bestaande instrumenten zijn die kunnen worden toegepast. Een lokaal financieringsfonds is risicovol vanwege de doelgroep en kwetsbaar vanwege de beperkte omvang.

Extern draagvlak (partners)

In dit verband werken wij nauw samen met betrokken partijen op het gebied van de ontwikkeling van financiële modellen:

- provincie overijssel
- rijksoverheid
- financiële organisaties.
- partnergemeenten

Verder is het onderwerp betaalbaarheid een centraal onderwerp in de wijkaanpak.

Financiële consequenties

Dit advies betreft een toelichting op de impact van een revolverend fonds. Daaruit vloeien op zich geen financiële gevolgen voort.

Aanpak/uitvoering

De raad wordt via een raadsmededeling geïnformeerd.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Revolverend fonds energie		
Mededelingennr	2020-001017	Portef.houder	Weth. Verhaar
Team	DEV-BLD	BenW-besluit d.d.:	16 juni 2020

1. Inleiding: waarom deze mededeling

In het Energieplan 2030 zoals dit in oktober 2019 door het College is vastgesteld, is financiering van maatregelen in de gebouwde omgeving een belangrijk onderwerp. Hierover is nog veel onduidelijk vooral door het (landelijk) ontbreken van laagdrempelige en toegankelijke financieringsmogelijkheden.

In de raadstafel van 15 januari dit jaar is bij de bespreking van het Energieplan 2030 gesproken over dit onderwerp en de mogelijkheden van een Revolverend Fonds. Wethouder Verhaar heeft toegezegd de Raad te informeren over de impact hiervan.

2. Kader

Energieplan 2030 Begrotingsprogramma 4: Milieu en duurzaamheid (onderdeel Energietransitie)

3. Kern van de boodschap

Via bijgaande notitie geven we antwoord op de aan de Raad gedane toezegging mbt betaalbaarheid van de energietransitie voor met name particuliere bewoners.

Het College geeft twee aandachtspunten mee bij het nadenken over een revolverend fonds waarover de Raad zich zou moeten buigen:

1. De impact van het op lokaal niveau realiseren van instrumenten op het gebied van financiering en kredietverlening voor particuliere bewoners.
2. Indien de eerste funding van een fonds uit de gemeentebegroting moet komen dan dienen hier additionele middelen voor gevonden worden.

Het college is van mening dat een revolverend fonds geen toegevoegde waarde heeft ten opzichte van het bestaande instrumentarium.

4. Nadere toelichting

In bijgaande notitie is een beschouwing gegeven van de mogelijkheden en toepasbaarheid van een Revolverend Fonds Energietransitie met de voor- en nadelen cq de consequenties op begroting, risico's en governance. Daarbij hebben we als informatie aan de Raad tevens ook aandacht gegeven aan andere mogelijke doelgroepen dan alleen particuliere huishoudens. Daarnaast is expliciet ingegaan op de vraagstelling uit de raadstafel van 15 januari jl. Hierbij is specifiek aandacht gevraagd voor mensen die normaal gesproken niet of lastig gebruik kunnen maken van door financiers (en Rijk) aangeboden regelingen.

Financiering van de gebouwde omgeving en zorgdragen voor betaalbare oplossingen voor particuliere bewoners is een kernpunt van het Collegeprogramma. Wij zullen daarom hierin tot een werkende oplossing moeten komen. Bij een Revolverend Fonds kiezen we voor een lokale oplossing. Dat maakt sturing en maatwerk voor inwoners van Deventer maximaal. Maar het heeft ook een grote impact op de begroting vanwege de risico's die hieraan verbonden zijn.

Een revolverend fonds.

Wat is het, waarvoor willen we het gebruiken, wat willen we bereiken en wat moeten daarvoor doen.

Deze notitie is opgesteld om twee redenen. Het is een uitvoeringsactiviteit die direct voortvloeit uit het Energieplan 2030. Voorts zijn in de raadstafel van 15 januari 2020 vragen gesteld over een revolverend fonds met als kern: financiering bereikbaar maken voor elke bewoner en daarbij een fonds realiseren waar ook lokale inkomsten in terecht komen. De wethouder heeft toegezegd de mogelijkheid, impact en consequenties van een duurzaamheidsfonds te onderzoeken. In deze notitie geven we in eerste aanleg een algemene analyse en onderbouwing. In het tweede deel gaan we specifiek op de gestelde vragen in.

Deel 1: algemene toelichting.

Er wordt (te) vaak over een revolverend fonds gesproken zonder duidelijk te maken wat er nu precies mee bedoeld wordt en wat de te realiseren opdracht is. Daarom in de vorm van een aantal uitgangspunten eerst helderheid in de materie. Omdat (zoals hierna blijkt) er nogal wat varianten zijn en die niet vooraf bekend zijn, kiezen we voor een brede toelichting.

Duidelijk is dat het over geld en financiering gaat. Bij een revolverend fonds zoals meestal ingezet, valt bij aflossing het geld niet vrij, maar wordt gebruikt om opnieuw leningen uit te geven. Dit al of niet met het aanvullen van verliezen vanwege niet-terugbetaling.

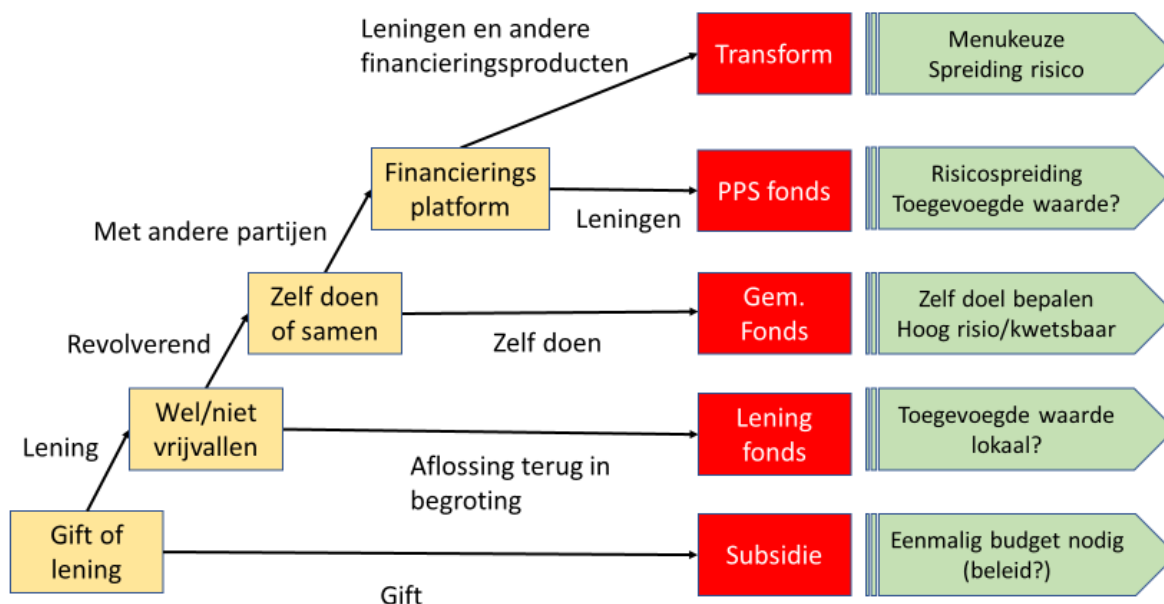
Zoals gezegd, zijn er een aantal vragen die eerst beantwoord moeten worden:

1. Gaat het om een gift (= subsidie voor een bepaald doel) of een lening (= terugbetalen)?
2. Willen we al het geld weer terugkrijgen en zo nee, hoeveel of welk deel niet?
3. Zetten we geld wat we weer terugkrijgen (als aflossing) weer opnieuw in (lenen we weer geld uit) of vloeit het de begroting in?
4. Wie willen we faciliteren? Particulieren, organisaties, lokale initiatieven, commerciële bedrijven of nog anderen?
5. Hoeveel risico willen we lopen op het ingezette geld?
6. Wordt het fonds alleen gevuld met geld van de gemeente, of zoeken we samenwerking met andere financiers; en wat is de risicoverdeling?
7. Willen we hetzelfde doen als banken of willen we meer bereiken (= mensen/organisaties die buiten de boot vallen)?
8. Wie willen we bereiken? Particulieren of organisaties die wel de maandlast kunnen betalen, maar geen lening kunnen sluiten, of particulieren die een te laag inkomen hebben sq. bedrijven of organisaties met onvoldoende budget?
9. Willen we sturen op rentepercentage, betaling maandlast, risico's, maatschappelijke doelen?
10. Gaat het alleen om leningen of worden ook andere arrangementen geleverd?
11. Wordt het fonds ook gevuld met lokale inkomsten bijvoorbeeld uit de exploitatie van duurzame energie?

Hierna zijn in eerste aanleg twee analyses gemaakt.

- In het eerste schema is aangegeven wat de doelen van de gemeente kunnen zijn en wat daar de effecten van zijn.
- In het tweede schema is een analyse gemaakt van de doelgroep waar we ons op willen richten. Het maakt nogal wat uit of we te maken hebben met particuliere bewoners, huurders, bewonersinitiatieven, organisaties of commerciële bedrijven.

Analyse doelen en effecten van financiering

In dit overzicht is een aantal van de hiervoor genoemde vragen opgenomen. Duidelijk is dat een revolverend fonds géén subsidie is en ook géén traditioneel leningsfonds.

Voorts is duidelijk dat lokale invloed en lokaal risico recht evenredig met elkaar verbonden zijn. Dit is dus een kwestie van het maken van een risicoanalyse en politieke keuzen hierin.

Conclusie is dat een traditioneel leningsfonds weinig toegevoegde waarde heeft. Een lokaal fonds geeft veel handelingsruimte, maar levert aanzienlijke risico's op. Meer betrokkenheid van andere partijen en financiële producten zorgt voor spreiding van risico's.

In onderstaand schema is aangegeven wat de voor- en nadelen zijn van treffen van voorzieningen per doelgroep.

	Particulieren	Huurders/corporaties	Bewoners initiatief	Organisaties	Commerciële bedrijven
Bestaande oplossingen	Hypotheek verhogen; consumptief krediet; woningabonnement; SVN Energiebespaarlening; Warmtefonds (in oprichting)	Bewoners n.v.t. Corporaties reguliere leningen; financiering startmotor.	Geen leningsfaciliteit behoudens Vve's; wel subsidie-regelingen	Afhankelijk van aard organisatie MKB-lening; provinciale leningen	MKB-lening; provinciale leningen
Wie komt niet in aanmerking	Laag inkomen, flexibel (beperkte leenruimte)	Financieel problematische corporaties.	De meeste bewonersinitiatieven (behoudens VVE)	Niet-MKB-organisaties.	Niet kredietwaardige bedrijven; startups innovatieve bedrijven.
Gemeentelijke leningsfaciliteit	Voegt weinig toe op wat er al is. Ook gemeente moet Wet Financieel toezicht volgen als gemeente. Hoge uitvoeringskosten	In theorie mogelijk. Omvang is dermate groot en risicovol dat de vraag is of Deventer dit moet willen.	Toegevoegde waarde. Grote mate van sturing	Toegevoegde waarde. Grote mate van sturing. Omvang kan mogelijk te groot zijn.	Onevenredig groot risico aan individuele gemeente.
Samenwerking met andere financiers.	Regionale samenwerking mogelijk mits voldoende schaal. Risicospreiding. Argumenten gelijk aan gemeentelijke faciliteit	Wordt een onnodig complexe financiering. Extreme risico's. Andere sturingsmechanismen beter	Is mogelijk. Sturing beperkt door grotere afstand. Ook eerdere voorwaarden van andere partijen kan belemmerend zijn.	Is mogelijk. Sturing beperkt door grotere afstand. Wel meer risicospreiding. Mogelijke regionale sturing.	Risicospreiding. Hierdoor risicodragend kapitaal aantrekkelijker. Beterere regionale sturing
Financieringsplatform (leningen en andere arrangementen)	Dit is feitelijk de Transform aanpak die de particuliere bewoner meerdere menukeuzen geeft.	Niet zinvol	Is te complex voor bewoners initiatieven	Is beperkte toegevoegde waarde voor dit soort heterogene organisaties. Is onduidelijk welke organisatie nodig is.	Is een relevante oplossing. Transform voor bedrijven is al eens uitgewerkt. Staat nog vol in de kinderschoenen.

Hieruit blijkt dat de markt van de **particuliere bewoner** sterk omgeven is van wettelijke richtlijnen m.b.t. de Wet financieel toezicht (Wft). De gemeente valt weliswaar niet onder de AFM (Autoriteit Financiële Markten) maar zal binnen het normale accountantsoordeel verstrekte leningen wel moeten toetsen aan marktconforme eisen. Die van de Wft dus. Met de veelheid van mogelijkheden en complexe wetgeving is dit een segment waar de gemeente zich niet in moet mengen. Wel zinvol is samenwerking met andere partijen (financiers als BNG, APG, InvestNL, Energiefonds Overijssel ed.) en andere gemeenten. Tevens is van belang om bij het aanbod in de wijkaanpak (keuzemenu voor bewoners) niet alleen te kijken naar leningen maar ook naar andere arrangementen die betaald worden met de maandelijkse energierekening. Feitelijk is dit wat wij momenteel met de Transformaanpak beogen.

De **huurdersmarkt** is niet wenselijk voor een gemeentelijk financieringsfonds.

Voor **lokale initiatieven en lokale organisaties** is een lokale maatwerkoplossing wel degelijk zinvol. Initiatieven voor opwek van energie, gezamenlijke exploitatie van energievoorziening of collectieve aanpak van woningen zijn hier goede voorbeelden van. Bovendien is het hier logisch en wenselijk om een eigen afwegingskader te hebben m.b.t. lening verstrekking. Bij een samenwerking met andere partijen staat (zeker voor lokale initiatieven) de lokale afweging onder druk. Bij organisaties kan bundeling met regionaal vergelijkbare organisaties een toegevoegde waarde hebben.

Bij het **commerciële bedrijfsleven** is een lokaal revolverend fonds niet gewenst. De aard en omvang van bedrijfsleningen is dermate omvangrijk dan de risico's enorm groot zijn. Voorts gaan energiege-richte maatregelen altijd gepaard met andere bedrijfsinvesteringen. Het is de vraag waar de grens wordt gelegd. Hier is evenwel een regionale aanpak aan absoluut wenselijke. Binnen de Cleantechre-gio is meerdere malen gesproken over een regionaal investeringsfonds voor energiemaatregelen van bedrijven en regionale energieopwekinitiatieven. Dit is zeker gewenst en verdient alle steun.

Conclusie is dat een revolverend fonds voor particuliere bewoners naast alle bestaande op-lossingen geen toegevoegde waarde heeft. Hier is samenwerking (zoals de Transformaanpak) cruciaal en waardevol. De vraagstukken van de corporatiewereld zijn niet gebaat bij een lokaal revolverend fonds. Juist lokale initiatieven en organisaties zijn gebaat bij een zo lokaal moge-lijk (revolverend) fonds. Lokale sturing staat centraal. Betrokkenheid van andere partijen is beperkt zinvol. Voor steun aan bedrijven levert de lokale schaal voor de gemeente onevenre-dig grote risico's op. Een regionale aanpak is hierbij wel een belangrijke meerwaarde.

Overige aspecten.

Het oprichten van een (lokaal of regionaal) revolverend fonds betekent het toetreden tot de financiële wereld. En die is omgeven door een veelheid van complexe regelgeving. Wanneer gedacht wordt aan een fonds met een beheerorganisatie dan duurt zoiets al snel een jaar of drie. Indien de Wet financieel toezicht aan de orde is, is de looptijd helemaal onzeker.

Wanneer evenwel gekozen wordt voor verstrekking van leningen aan individuele organisaties die normaal onder de bevoegdheid van de Raad vallen, dan is het organiseren al een stuk eenvoudiger.

Maar ook dan zijn er nog wel een aantal zaken die de aandacht verdienen (zie de vragen in de inleiding):

Subsidie-achtige voorwaarden.

Vaak worden revolverende fondsen ingesteld met bijvoorbeeld een lage rente of andere tegemoetkomingen. Als dat het doel is, dan is het eenvoudiger om subsidie te verlenen aan organisaties die een reguliere lening sluiten en hiermee een deel van de financieringslast kunnen betalen, dan een compleet nieuw fonds inrichten.

Risico van niet terugbetaling

Elk risico heeft zijn prijs. Dat een groot aantal partijen die leningen nodig hebben en dit niet krijgen heeft alles met risico inschatting van de financier te maken. Als de gemeente in dat gat stapt, moeten we er rekening mee houden dat het ons geen geld kost. Die bereidheid moet er vanaf het begin zijn. Het gaat er veel meer om op welke wijze dit gemanaged wordt. Dan zijn twee kanten belangrijk:

- a. Voor welke risico's wordt geld uitgeleend. Als de activiteit risicovol is, zal de lening dat ook zijn.
- b. Kan het risico gespreid worden. Anders gezegd, kunnen positieve en negatieve risico's elkaar compenseren.

Voor de laatste voorwaarde is van belang om te onderzoeken wat het effect van het betrekken van andere partijen (andere financiers dan wel andere overheden) is. Hier is geen absoluut oordeel over te geven.

Een keuze moeten we zelf wel (politiek) maken. Dat is de relatie tussen de doelstellingen van het Energieplan en de mate waarin wij zelf als gemeente via een revolverend fonds in maatschappelijke vraagstukken willen stappen.

Governance.

Het spreekt voor zichzelf dat de keuze van de governancevorm van grote invloed is op de wijze van uitvoering, risico's en behalen van doelstellingen.

Ook hier kunnen geen absolute adviezen op dit moment gegeven worden behoudens twee van algemene aard:

- a. Keuzevrijheid, zeggenschap, dragen van risico's en maatschappelijke doelen moeten wel met elkaar in evenwicht zijn. Anders gaat het knellen.
- b. Duidelijkheid op welk deel van het financiële speelveld de focus zich richt. Zowel inhoudelijk wat de energietransitie betreft (energieopwek, gebouwde omgeving, energieinfrastructuur, bedrijfsleven) als de te bereiken maatschappelijke doelen (bereikbaarheid lage inkomens; niet-kunners bereiken; bevorderen CO2 doelen ed.)

Voeding van het fonds.

Voordat een fonds revolverend kan werken (aflossingen opnieuw inzetten), moet een fonds eerst gevuld worden. Daarvoor zijn drie belangrijke wegen. Maar die hebben tegelijk ook alle drie beperkingen die vooraf goed doordacht moeten worden.

- a. Voeding uit de gemeentebegroting. Feitelijk is dit een investeringskrediet. Daarbij dienen de risico's in beeld te worden gebracht en via het weerstandsvermogen belegd te worden. Het is duidelijk dat de omvang daarvan recht evenredig is met de te maken keuzen over doelgroepen. Juist doelgroepen die in de markt niet aan bod komen, leveren een groot risico op. Dat betekent concreet het nemen van een verlies aan de voorkant wat uiteraard een beslag op middelen in de begroting vraagt.
- b. Voeding met middelen van andere financiers of medeoverheden. Voordeel is dat het risico gedeeld wordt en het beslag op eigen middelen beperkt kan worden. Nadeel is dat die partijen ook hun voorwaarden stellen aan het doel van het fonds en de doelgroepen die ondersteund worden. Dit hoeft niet automatisch te sporen met de gemeentelijke doelen.

- c. Voeding met resultaten uit projecten op gebied van opwek van duurzame energie. Dit is een aantrekkelijke vorm omdat hiermee lokale resultaten binnen Deventer blijven. Kanttekening is wel dat de mogelijk positieve resultaten vaak te hoog worden ingeschat. Naast complexiteit zijn ook de beperkingen van de rijkssubsidies (SDE+ regeling) hier debet aan. Hierbij blijven twee belangrijke aspecten vaak onderbelicht. Die resultaten (uit opwek van zon- en wind) zijn gebiedsgerichte opbrengsten. Dan is het logisch om mensen hiervan te laten profiteren die annex zijn met dat gebied. De middelen storten in een generiek fonds voor heel Deventer staat mogelijk op gespannen voet met de initiatiefnemers van de opwekprojecten en met wettelijke mogelijkheden om dit af te dwingen. Dat brengt ons op het twee aspect. Willen wij positieve resultaten van energieopwekprojecten inzetten voor het algemeen belang (een fonds), dan moeten wij als gemeente ook zelf wel risicodragend die zon- en windprojecten uitvoeren. Het is niet logisch (noch wenselijk of mogelijk) om resultaten van projecten van anderen af te romen.

Conclusie uit deze paragraaf is dat er een grote samenhang zit tussen doel, risico's, zeggenschap en funding van een revolverend fonds. Belangrijkste advies is wanneer de keuze voor een lokaal revolverend fonds gemaakt wordt, te zorgen dat we er ook zelf maximaal "overgaan". Dat verschaft de gemeente (en de Raad) ook de maximale sturingsmogelijkheid. Omgekeerd is het bij de keuze om het van ons af te organiseren belangrijk om te voorkomen dat we via een onderdeel toch onevenredige risico's richting gemeente krijgen.

Tenslotte.

Dit advies is nog niet uitputtend. Het geeft een eerste analyse van het speelveld van een revolverende financiering. Maar zoals uit het voorgaande wel duidelijk is geworden, zijn er wel een aantal rode draden te zien. Daarom doen wij een aantal aanbevelingen.

1. Indien een lokaal revolverend fonds gewenst is, richt dat op lokale initiatieven (energie opwek, exploitatie van energie, gemeenschappelijke maatregelen nemen) en organisaties die actief zijn en willen worden op het gebied van de energietransitie.
2. Leg in de gebouwde omgeving (financiering voor particuliere bewoners) de focus op de gezamenlijke Transform aanpak en kies voor een wijkaanpak met een menukeuze van lening en andere arrangementen voor bewoners.
3. Onderzoek voor financiering voor bedrijven het komen tot een regionaal investeringsfonds gericht op energie, innovatie en startups.
4. Voer een nadere analyse van een aantal financieel economische aspecten m.b.t. risicomanagement, funding van het fonds en governance verbonden aan het oprichten van een revolverend fonds.
5. Niet in de laatste plaats (misschien wel de eerste): bepaal een aantal bestuurlijke randvoorwaarden met name ten aanzien van de omvang van het bedrag dat naar verwachting niet revolverend zal zijn en dus als eenmalige middelen ingezet moet worden.

Deel 2: beantwoording toezegging Raad (15-1-2020).

Bij financiering om de energietransitie voor elke particuliere bewoner in Deventer mogelijk te maken moeten drie situaties goed worden onderscheiden.

1. Mensen die wel willen, maar gegeven de (landelijke) regelgeving m.b.t. aangaan van verplichtingen (Wet financieel toezicht) niet kunnen. Concreet kunnen mensen wel hun maandelijkse energierekening betalen (dus er is ruimte in de woonlasten), maar een eenmalige investering die in 15 jaar wordt terugbetaald kan niet uit eigen middelen bekostigd worden.
2. Mensen die wel kunnen (gelet op inkomen en vermogen) maar niet willen. Dit is een andere situatie. Hier is veelal sprake van een drempel van "ik kom er niet toe" of "ik ben het er niet mee eens". De eerste groep is geholpen met verlaging van de drempel. Dat doen we nu al met bijvoorbeeld het Woningabonnement en informatievoorziening. Bij de tweede is het in basis geen financiële drempel.
3. Dan hebben we nog een groep mensen die met (vaak een laag inkomen) in wijken wonen waar woningen kwalitatief minder zijn, slecht onderhouden en er in de wijk meerdere problematieken zijn. Mensen voorzien in een bepaald niveau aan comfort met de bestaande cv-installatie en de daarbij horende energierekening. Maar technisch zou er aan de woning veel meer moeten gebeuren, wat per maand veel meer is dan de gasrekening. Uiteraard is de wens om iedereen een comfortverbetering te gunnen. Maar de vraag moet gesteld worden of het reëel is dat dit allemaal met de energierekening kan worden. Dit vraagstuk is energietransitie-overstijgend.

De eerste groep is gebaat met leningsfaciliteiten met lagere toelatingseisen dan in de markt gebruikelijk is. Dit is de primaire doelgroep voor een leningsfonds. De inschatting is dat we het hier over zeker 25 % van de particuliere bewoners hebben.

De tweede groep in principe ook, maar daar ligt de nadruk veel meer op het wegnemen van de drempel.

Bij de derde groep moeten we een knip maken tussen wat een bewoner kan krijgen voor de maandlast van de gasrekening (en dan hoort die automatisch onder de eerste categorie). En alles wat er nodig is om de woning en wijk toekomstbestendig te maken. Bij deze groep zijn er drie situaties:

- Er is sprake van achterstallig onderhoud. Dit is in basis de verantwoordelijkheid van de particuliere bewoner.
- De energetische aanpassingen die nodig zijn, passen niet bij de bouw van de woning en vragen om grote ingrepen en de aanpassingen verdienen zichzelf niet terug met besparingen op de energierekening. Dan moet je de vraag stellen in welke mate de woning dat waard is en zo ja of er andere (vaak installatietechnische) oplossingen zijn.
- De wijk en de woningen vragen om grote ingrepen. Hierbij kan er sprake zijn van een rol van overheden (niet alleen lokaal) om de energievoorziening voor bewoners toekomstbestendig te maken. De middelen die hiervoor nodig zijn komen niet uit een financieringsfonds voor individuele bewoners.

Nadat bepaald is op welke groepen we ons als Deventer richten, komt vervolgens de vraag welke lokale voorziening nodig en wenselijk is. In deel 1 hebben we toegelicht dat een lokaal fonds mogelijk is, maar dat we naast inzet van financieringsmiddelen rekening moeten houden met een verliesneming aan de voorkant ten laste van de begroting voor het afdekken van de risico's van niet-terugbetaling.

Een tweede punt waar rekening mee moet worden gehouden is dat de Wet financieel toezicht ook voor gemeenten geldt. Die is gericht om te voorkomen dat huishoudens hogere verplichtingen aangaan dan ze kunnen betalen. Wij kunnen uiteraard als gemeente ruimere voorwaarden creëren. Maar dan zijn we niet bezig met lenen maar met inkomensondersteuning. Als dat het doel is, dan moeten we het ook zo noemen en binnen de begroting de daartoe beschikbare middelen maximaal inzetten.

Dit alles brengt ons op het advies.

1. Hiervoor hebben we toegelicht dat een lokaal revolverend fonds voor bewoners die niet kunnen lenen risicovol is. Het is uiteraard aan de Raad om de wens hiertoe te bepalen. Wij hebben slechts willen benadrukken dat de Raad dan ook tegelijk de benodigde eenmalige financiële middelen beschikbaar moet stellen.
2. Wat wij in elk geval doen (en daar volop mee bezig zijn) is alle kanalen gebruiken om de informatie over vormen van financiering die wel mogelijk zijn (en dat is veel meer dan we vaak denken) op een meer toegankelijke manier bij bewoners onder de aandacht te brengen. Onze wijkaanpak staat hierbij centraal. Wij zorgen voor een goede communicatie en samenwerking met lokale partners (energie coöperaties, bedrijfsleven) en externe partners (provincie, rijk, financiële partijen) om het effect maximaal te laten zijn.
3. Voor mensen met een laag inkomen zijn er veel mogelijkheden om aan de voorkant mensen faciliteiten te bieden om verplichtingen te kunnen aangaan en geholpen te worden bij de betaling ervan (budgetcoaches ed.). Hier zullen wij nog sterker op inzetten en zorgen voor een stevige verbinding met financieringsmogelijkheden vanuit de energietransitie.

Het element van de inzet van lokale opbrengsten van energieopwek hebben wij in deel 1 toegelicht. Wij geven de Raad hierbij in overweging of het gewenst is om ook tot decentrale revolverende fondsen te komen die verbonden kunnen worden aan gebiedsfondsen vanuit energieopwek. Aan de andere kant ligt de vraag op tafel of wij als gemeente exploitant van energieopwek willen zijn om storting van resultaten in een financieringsfonds mogelijk te maken.